

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ГРОШІ І КРЕДИТ

підготовки бакалавра

галузі знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

освітньо-професійної програми Фінанси і кредит

Силабус освітнього компонента ГРОШІ І КРЕДИТ підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 *Фінанси, банківська справа та страхування*, за освітньо-професійною програмою *Фінанси і кредит*

Розробник: Теслюк С.А., доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми _____ Наталія ПРОЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЩУК

© Теслюк С.А., 2022 р.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність,	Характеристика освітнього компонента
-------------------------	------------------------------	--------------------------------------

	освітньо-професійна програма, освітній рівень	
Денна/заочна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, Фінанси і кредит, Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>120 / 4</u>		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>3-ий</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції Денна <u>32</u> год Заочна <u>10</u> год
		Практичні (семінарські) Денна <u>32</u> год. Заочна <u>8</u> год Лабораторні <u>0</u> год. Індивідуальні <u>0</u> год.
		Консультації Денна <u>8</u> год Заочна <u>18</u> год
	Самостійна робота Денна <u>48</u> год Заочна <u>84</u> год	
Мова навчання		Форма контролю: <u>екзамен</u>
		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ІПН: ТЕСЛЮК СОФІЯ АНАТОЛІВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Мобільний телефон: 097-771-46-51

E-mail: Tesliuk.Sofia@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Гроші і кредит» належить до переліку нормативних освітніх компонентів циклу загальної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит» та спрямована на формування у студентів системи компетентностей щодо теоретико-методологічних основ функціонування грошей у економіці, грошового обороту та грошової маси, грошової системи, валютного ринку, інфляційних процесів, кредитних відносин, банківської та парабанківської системи.

2. Пререквізити. До освітніх компонентів, вивчення яких передуює освітньому компоненту «Цифрові фінанси», належать: «Мікроекономіка», «Макроекономіка».

Постреквізити. Знання, отримані в процесі вивчення освітнього компонента, є передумовою вивчення таких освітніх компонентів як «Фінанси підприємств», «Фінансовий менеджмент», «Фінансовий ринок», «Банківська система» тощо.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Мета освітнього компонента – формування у майбутніх фахівців наукового розуміння системи грошово-кредитних відносин, об'єктивних законів, принципів, методів та форм її розвитку та регулювання; набуття практичних навичок щодо застосування понять, категорій, методів та інструментів сучасної грошово-кредитної системи.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Гроші і кредит» є з'ясування сутності, функцій, концепцій та ролі грошей і кредиту в ринковій економіці; механізму функціонування грошової системи в ринковій економіці; закономірностей функціонування валютного ринку і валютної системи, грошового ринку; засвоєння ролі, специфіка та практики використання грошово-кредитної політики центрального банку, напрямів діяльності банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення в Україні.

Після завершення вивчення освітнього компонента студенти зможуть:

- здійснювати порівняльний аналіз існуючих теоретичних концепцій та теорій грошей та кредиту;
- об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві;
- аналізувати стан та перспективи розвитку системи фінансового посередництва;
- оцінювати вплив грошово-кредитної сфери на соціально-економічні процеси;
- аналізувати процеси, що відбуваються на грошово-кредитному ринку, у тому числі щодо грошово-кредитної політики центробанку;
- використовувати отримані знання у практичній діяльності, зокрема фаховій, а також при здійсненні наукових досліджень.

4. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких студент набуде в результаті вивчення освітнього компонента:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

Програмні результати

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

5. Структура освітнього компонента.

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали**
<i>Змістовий модуль 1. Гроші і грошові системи</i>						
Тема 1. Сутність та функції грошей .	8	2	2	4		О, Д, ДС/ 12 балів
Тема 2. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує	8	2	2	4		О, Д, ДС/ 12 балів
Тема 3. Грошовий ринок	13	4	4	4	1	Д, Р / 12 балів
Тема 4. Грошові системи	13	4	4	4	1	О, Д, Р/ 12 балів

Тема 5. Інфляція та її наслідки	9	2	2	4	1	Д, Р,Т / 12 балів
Тема 6. Валютний ринок та валютні системи	9	2	2	4	1	О, Д, ДС/ 12 балів
Разом за модулем 1	60	16	16	24	4	18 балів
<i>Змістовий модуль 2. Кредит і кредитні відносини</i>						
Тема 7. Необхідність та сутність кредиту	8	2	2	4		О, Т/ 12 балів
Тема 8. Види, функції та роль кредиту	13	4	4	4	1	О, Д, Р/ 12 балів
Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку	13	4	4	4	1	О, Д, ДС/ 12 балів
Тема 10. Центральні банки	9	2	2	4	1	Д, Р,Т / 12 балів
Тема 11. Комерційні банки	9	2	2	4	1	О, Д, ДС/ 12 балів
Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною	8	2	2	4		О, Д, ДС/ 12 балів
Разом за модулем 2	60	16	16	24	4	18 балів
Види підсумкових робіт						60
Модульна контрольна робота 1						МКР / 30 балів
Модульна контрольна робота 2						МКР / 30 балів
Активність на парах, наукова робота						4 бали
Всього годин / Балів						120 32 32 48 8 100

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали**
<i>Змістовий модуль 1. Гроші і грошові системи</i>						
Тема 1. Сутність та функції грошей .	9	0,5	0,5	7	1	О, Д, ДС/ 12 балів
Тема 2. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує	9,5	1	0,5	7	1	О, Д, ДС/ 12 балів
Тема 3. Грошовий ринок	10	1	1	7	1	Д, Р / 12 балів
Тема 4. Грошові системи	11	1	1	7	2	О, Д, Р/ 12 балів
Тема 5. Інфляція та її наслідки	10	0,5	0,5	7	2	Д, Р,Т / 12 балів
Тема 6. Валютний ринок та валютні системи	10,5	1	0,5	7	2	О, Д, ДС/ 12 балів
Разом за модулем 1	60	5	4	42	9	20 балів
<i>Змістовий модуль 2. Організація та застосування цифровізації у фінансовій сфері</i>						
Тема 7. Необхідність та сутність кредиту	9	0,5	0,5	6	2	О, Т/ 12 балів
Тема 8. Види, функції та роль кредиту	9	0,5	0,5	7	1	О, Д, Р/ 12

						балів
Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку	11	1	1	7	2	О, Д, ДС/ 12 балів
Тема 10. Центральні банки	10	1	1	7	1	Д, Р,Т / 12 балів
Тема 11. Комерційні банки	9,5	1	0,5	7	1	О, Д, ДС/ 12 балів
Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною	11,5	1	0,5	8	2	О, Д, ДС/ 12 балів
Разом за модулем 2	59	5	4	42	9	20 балів
Види підсумкових робіт						60
Модульна контрольна робота 1						МКР / 30 балів
Модульна контрольна робота 2						МКР / 30 балів
Всього годин / Балів	120	10	8	84	18	100

**Форма контролю: О – опитування; Д – доповідь, ДС – дискусія, Р- реферат, МКР – модульна контрольна робота.*

***Бали: поточне оцінювання проводиться за 12-бальною національною шкалою, що пропорційно переводиться за середньою поточною оцінкою, виходячи із того, що поточне оцінювання модуля 1 та модуля 2 не перевищує 60 балів.*

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до поточного та модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу та з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента. Студент зобов'язаний відвідувати заняття відповідно до встановленого розкладу, адже відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За кожен тему з освітнього компонента студент повинен отримати оцінку. Якщо студент був відсутній, то оцінка враховується як «0 балів». У випадку незадовільної підсумкової оцінки студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем практичного заняття, на якому він був відсутній, або перездати якусь тему). Перездача тем, які відносяться до першого модуля відбувається до виконання модульної контрольної роботи 1. Після здачі модульної контрольної роботи 1 перездача неможлива. Перездача тем, які відносяться до другого модуля відбувається до виконання модульної контрольної роботи 2.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час

он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Студент повинен здавати роботи в визначені викладачем терміни. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролях. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику та обсяг навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus, Дія.Освіта або інших ресурсах. Зокрема:

1. «Просто про гроші» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:PUMB+SM101+2021_T1/about
2. «Цифрові гроші» <https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-money>

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумкова оцінка за вивчення курсу розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно, письмові завдання	40
Модульна контрольна робота 1 (теми 1–5) – теоретичні завдання	30
Модульна контрольна робота 2 (теми 6–10) – теоретичні завдання	30
Екзамен (теми 1–10) – опитування	60
Форма контролю	Екзамен

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання іспиту. Така оцінка виставляється в день проведення іспиту за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, або бажає підвищити рейтинг на іспит, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 40 балів) та оцінки за іспит (максимум 60 балів).

Екзаменаційна оцінка визначається за результатами опитування лекційного матеріалу. Екзамен проводиться в усіх формі шляхом опитування

Питання до екзамену

1. Наукові погляди на походження, сутність та вартість грошей
2. Форми грошей та їх якісні властивості
3. Функції грошей: сутність та взаємозв'язок
4. Роль грошей у ринковій економіці
5. Сутність, економічна основа та структура грошового обороту
6. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування
7. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати. Грошова база
8. Швидкість обігу грошей: поняття та фактори, що її визначають
9. Закон грошового обігу
10. Механізм зміни маси грошей в обороті (первинна та вторинна емісія, грошовокредитний мультиплікатор)
11. Сутність, особливості функціонування, інституційна модель та структура грошового ринку
12. Поняття та мотиви попиту на гроші. Чинники впливу на попит на гроші
13. Пропозиція грошей: поняття та чинники впливу на її формування
14. Графічна модель грошового ринку
15. Сутність, класифікація та структура грошових систем
16. Характеристика грошових систем металевого та паперово-кредитного обігу
17. Створення та розвиток грошової системи України
18. Грошово-кредитна політика центрального банку: сутність, типи, цілі
19. Інструменти грошово-кредитної політики
20. Проблема монетизації бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту
21. Сутність, види, вимірювання, причини інфляції
22. Соціально-економічні наслідки інфляційних процесів та методи державного регулювання інфляції
23. Особливості інфляційного процесу в Україні
24. Сутність та види грошових реформ
25. Особливості проведення грошової реформи в Україні
26. Сутність валюти та валютних відносин. Класифікація валюти
27. Загальні засади функціонування валютного ринку
28. Поняття та економічна основа валютних курсів. Режими валютних курсів. Чинники впливу на валютний курс та механізм його регулювання
29. Функції та операції валютного ринку
30. Поняття та класифікація валютних систем
31. Національна валютна система: поняття, елементи

32. Еволюція світової валютної системи
33. Розвиток європейської валютної системи
34. Сутність та методи валютного регулювання
35. Сутність та структура кредиту. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту
36. Теоретичні концепції кредиту
37. Стадії та закономірності руху кредиту.
38. Принципи кредитування. Форми та види кредиту
39. Загальна характеристика банківського, міжгосподарського, споживчого, державного, міжнародного кредиту
40. Економічні межі кредиту та наслідки їх порушення
41. Функції кредиту та його роль у розвитку економіки
42. Розвиток кредитних відносин в Україні в перехідний період
43. Позичковий процент: сутність, функції та роль у суспільстві
44. Сутність, призначення та види фінансового посередництва
45. Економічна сутність та функції банків
46. Сутність, принципи побудови та функції банківської системи. Особливості побудови банківської системи України
47. Механізм забезпечення стабільності банківської системи та банківської діяльності
48. Призначення, роль, класифікація та характеристика небанківських фінансово-кредитних установ. Проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні
49. Причини, шляхи створення та організаційно-правовий статус центральних банків
50. Основні напрями діяльності центральних банків у сучасних умовах
58. Національний банк України – центральний банк держави
51. Призначення, походження та класифікація комерційних банків. Особливості діяльності комерційних банків в Україні
52. Класифікація та характеристика операцій банків
53. Банківські послуги: види, характеристика
62. Міжнародний валютний фонд: функції, співробітництво з Україною
54. Світовий банк: цілі, структура, співробітництво з Україною
55. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції: загальна характеристика, основні напрями діяльності
56. Європейський банк реконструкції та розвитку: мета функціонування, пріоритети діяльності в Україні
57. Банк міжнародних розрахунків: функції та перспективи співпраці з Україною

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Бали	Зміст
90-100	відмінно
82-89	добре
75-81	
67-75	задовільно
60-66	
0-59	незадовільно з можливістю повторного складання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Іванчук Н.В. Гроші та кредит: Навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти. – Острог: Вид-во Національного у-ту «Острозька академія», 2021. 332с.
2. Ніл Фергюсон. Еволюція грошей: фінансова історія світу. Київ, 2017. 384с.
3. Гроші і кредит: Підручник. — 3-тє вид., перероб. і доп./ М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін., За заг. Ред.. М.І. Савлука. К.: КНЕУ, 2002. 598 с.

Додаткова

1. Реверчук С.К. Банківська система: навч. підручник. / Реверчук С.К. Львів «Магнолія 2006», 2017. 400 с.
2. Голюк В. Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. Київ, 2017. 340 с.
3. Івасів Б.С. Гроші і кредит: Підручник. Вид. 3-тє. Тернопіль. Карт-бланш. 2018. 510 с. 3. Фінанси: підручник. За ред. Лютого І. О. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: Ліра-К, 2017. 727 с.
4. Божанова О. В. Аналіз стану грошової маси в Україні / О. В. Божанова // Молодий вчений. 2016. № 3(30). С. 19-23.
5. Дзюблюк О. Сутнісні аспекти електронних грошей в умовах цифровізації банківського бізнесу. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2020. Вип. 2. - С. 76-92.
6. Гурова К. Д., Шелест О. Л., Колупаєва І. В.. Фінанси, гроші та кредит: Навч. посібник. Х.: Світ Книг, 2015. 672 с.
7. Дзюблюк О. Грошова система України: глобалізаційні фактори впливу / О. Дзюблюк // Вісник Національного банку України. 2015. № 7. С. 14–22

8. Задворних С.С. Етапи вдосконалення механізму боротьби з відмиванням «брудних грошей» в Україні. - «Молодий вчений», № 2 (17), лютий, 2015 р. с. 76-81.

9. Історія грошей і банківництва: навч. посібник / О.Д. Вовчак, З.Р. Костак. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2016. 196 с.

10. Міщенко, В. І. Удосконалення дії каналів трансмісійного механізму грошовокредитної політики в Україні в умовах переходу до таргетування інфляції [Текст] / В. І. Міщенко, С. В. Міщенко // Актуальні проблеми економіки. 2015. № 1 (163). С. 421-42

11. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія / авторський колектив ; за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2017. 298 с.

Інтернет-ресурси

1. Офіційний сайт НБУ: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>

2. Про Основні засади грошово-кредитної політики на 2022 рік та середньострокову перспективу: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pro-osnovni-zasadi-groshovo-kreditnoyi-politiki-na-2022-rik-ta-serednostrokovu-perspektivu>

3. Журнал «Гроші». – режим доступу: <http://www.dengi.ua/>

4. 2. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення 09.09.2021).